

**PRAVILNIK BEOGRADSKOG
ARBITRAŽNOG CENTRA O REŠAVANJU
BERZANSKIH SPOROVA**
(BEOGRADSKA PRAVILA O REŠAVANJU BERZANSKIH SPOROVA)

26. mart 2018.

PRAVILNIK BEOGRADSKOG ARBITRAŽNOG CENTRA O REŠAVANJU BERZANSKIH SPOROVA (BEOGRADSKA PRAVILA O REŠAVANJU BERZANSKIH SPOROVA)

I OPŠTE ODREDBE

PREDMET PRAVILNIKA

Član 1.

- (1) Pravilnikom Beogradskog arbitražnog centra o rešavanju berzanskih sporova (u daljem tekstu: Pravilnik) uređuju se pravila posebnog arbitražnog postupka pred Beogradskim arbitražnim centrom (u daljem tekstu: BAC).
- (2) Aneksom uz ovaj Pravilnik uređuje se Tarifa BAC-a za rešavanje berzanskih sporova.
- (3) Sporazumevši se da se arbitraža vodi po ovom Pravilniku, stranke su prihvatile da će arbitražu organizovati BAC.

POJMOVI

Član 2.

- (1) Ako iz teksta pojedine odredbe ne proizilazi drugačije, za potrebe ovog Pravilnika:
 - a) pod pojmom „arbitražni sud“ podrazumeva se arbitar pojedinac ili tročlano arbitražno veće,
 - b) pod pojmom „Berza“ podrazumeva se Akcionarsko društvo za berzansko poslovanje i informisanje „Produktna berza“ Novi Sad.
 - c) pod pojmom „berzanski spor“ podrazumeva se spor koji nastane iz ugovora ili u vezi sa ugovorom u čijem zaključenju je učestvovala Berza.
 - d) pod pojmom „tužilac“ podrazumeva se jedan ili više tužilaca,
 - e) pod pojmom „tuženi“ podrazumeva se jedan ili više tuženih,
 - f) pod pojmom „arbitražna odluka“ podrazumeva se, između ostalog, odluka o nadležnosti, međuodluka, delimična i konačna odluka, odluka doneta na osnovu poravnjanja i odluka doneta po pravičnosti.
- (2) Pojam „arbitražna odluka“ ne obuhvata zaključke o upravljanju postupkom.

PRAVILA POSTUPKA

Član 3.

- (1) Na postupak se primenjuju odredbe Pravilnika, kao i pravila koja ugovore stranke, osim pravila čija bi primena bila nespojiva sa odredbama Pravilnika ili načelima arbitraže.
- (2) Ako Pravilnik ne sadrži odredbu koja se odnosi na pitanje koje se postavlja, ili pitanje nije uređeno pravilima koja su ugovorile stranke, arbitražni sud može to pitanje da reši na način koji smatra odgovarajućim.

MESTO ARBITRAŽE

Član 4.

Ako stranke nešto drugo ne ugovore, mesto arbitraže (sedište arbitražnog postupka) je u Novom Sadu.

JEZIK

Član 5.

- (1) Ako stranke nešto drugo ne ugovore, postupak se vodi na srpskom jeziku.
- (2) Podnesci i dokazi treba da budu sastavljeni na jeziku postupka ili, ako su na drugom jeziku, treba da budu praćeni prevodom na jezik postupka.
- (3) Prevod ne mora da bude sa overom sudskog prevodioca.

DOSTAVLJANJE

Član 6.

- (1) Pismena se u toku postupka dostavljaju na običnu adresu ili adresu za elektronsku poštu koju je adresat u tu svrhu naveo, na način kojim se obezbeđuje dokaz da je pismo dostavljeno.
- (2) Kada se vrši u papirnom obliku, dostavljanje se vrši preporučenim pismom uz povratnu potvrdu o prijemu, kurirskom službom, ili direktnom dostavom.
- (3) Ako stranka nije navela neku drugu adresu, adresom stranke smatra se adresa koju je ta stranka navela u ugovoru, arbitražnom sporazumu ili drugoj ispravi na koju se ugovor ili arbitražni sporazum poziva.
- (4) Smatra se da je pismo dostavljeno onog dana kada je primljeno, a ako nije primljeno, onog dana kada je dostavljanje pokušano.
- (5) Ako su stranke odredile svoje punomoćnike i ne zahtevaju nešto drugo, svi pozivi i pismena upućuju se na adresu punomoćnika.
- (6) Pismena se dostavljaju neposredno stranci, kada je za svog punomoćnika odredila lice koje je kod nje zaposleno.
- (7) Smatra se da je pismo dostavljeno i onda kada stranka ili njen punomoćnik odbiju da prime pismo.
- (8) Od trenutka konstituisanja arbitražnog suda, stranka dostavlja podneske i druga pismena direktno arbitražnom sudu i drugoj stranci, sa kopijom (cc) za Sekretara BAC-a.

ELEKTRONSKA KOMUNIKACIJA

Član 7.

- (1) Ako stranke nešto drugo ne ugovore, pismena i obaveštenja se tokom postupka dostavljaju, kada god je to moguće i prikladno, elektronskim putem.
- (2) Podnesci se dostavljaju u elektronskom obliku, osim ako obe stranke ne zatraže da se dostavljaju u papirnom obliku.
- (3) Arbitražna odluka sačinjava se i dostavlja u elektronskom i papirnom obliku.

ROKOVI

Član 8.

- (1) Rokovi određeni ovim Pravilnikom mogu se produžiti ili skratiti na zahtev stranaka ako postoje opravdani razlozi.
- (2) Arbitražni sud o produženju ili skraćanju rokova odlučuje zaključkom, uz davanje mogućnosti strankama da se o tome prethodno izjasne, i pri tom vodi računa o potrebi da se postupak ne odugovlači.

POVERLJIVOST

Član 9.

- (1) BAC, stranke i arbitri čuvaju poverljivost postupka i arbitražne odluke u meri u kojoj to nije u suprotnosti sa merodavnim prinudnim propisima ili potrebom da se zaštite sopstvena prava.
- (2) BAC ima pravo da objavljuje arbitražne odluke ili sažetke odluka bez podataka koji omogućavaju identifikaciju učesnika u postupku, osim ako do isteka roka od 60 dana od dana dostavljanja odluke stranka pisanim putem ne zatraži da se odluka ne objavljuje.

GUBITAK PRAVA NA PRIGOVOR

Član 10.

Ako stranka koja ima saznanja o tome da neka odredba ovog Pravilnika ili odredba merodavnog prava od čije primene stranke mogu da odustanu nije poštovana ili da neki uslov koji proističe iz sporazuma o arbitraži nije poštovan, nastavi da učestvuje u arbitražnom postupku, a ne stavi bez odlaganja prigovor ili ga ne stavi u predviđenom roku, gubi pravo na prigovor kojim se poziva na nepoštovanje te odredbe Pravilnika, zakonske odredbe ili tog uslova.

II POČETAK POSTUPKA

TUŽBA

Član 11.

- (1) Postupak se pokreće tužbom. Postupak započinje onog dana kada BAC primi tužbu.
- (2) Tužba se BAC-u podnosi u elektronskom obliku.
- (3) Tužba sadrži:
 - a) ime (poslovno ime) tužioca i tuženog, njihova prebivališta, odnosno sedišta, adrese za običnu i elektronsku poštu;
 - b) navode o arbitražnom sporazumu, ako je zaključen, i dokument odnosno dokumente koji sadrže tekst sporazuma;
 - c) tužbene zahteve i naznaku njihove vrednosti;
 - d) navode o relevantnim činjenicama i dokazne predloge;
 - e) naznaku vrednosti spora; i

- f) potvrdu o plaćanju registracione takse.
- (4) Ako je ugovoreno da spor reši tročlano veće, tužilac će u tužbi izabrati i imenovati arbitra sa liste kvalifikovanih arbitara BAC-a za rešavanje berzanskih sporova.
- (5) Ako broj arbitara nije ugovoren, tužilac može u tužbi:
 - a) zatražiti od BAC-a da imenuje arbitra pojedinca; ili
 - b) zatražiti saglasnost tuženog da se imenuje tročlano veće i izabrati i imenovati arbitra sa liste kvalifikovanih arbitara BAC-a za rešavanje berzanskih sporova.
- (6) Kada tužbu podnosi punomoćnik, dužan je da uz nju dostavi i punomoćje u kome je naznačeno prebivalište punomoćnika i njegova adresa za običnu i elektronsku poštu.
- (7) Ako tužba ne sadrži sve potrebne elemente, Sekretarijat BAC-a (u daljem tekstu: Sekretarijat) može pozvati tužioca da je dopuni u naknadno ostavljenom roku, a ako tužilac to ne učini, Sekretarijat može konstatovati da je tužba povučena i da je postupak okončan.
- (8) Tužba može sadržati i druge elemente, kao što je, na primer, zahtev tužioca da se održi usmena rasprava i razloge zbog kojih tužilac smatra da je usmena rasprava potrebna.
- (9) Sekretarijat bez odlaganja dostavlja urednu tužbu tuženom na odgovor i istovremeno poziva tužioca da predujmi troškove arbitraže u iznosu koji određuje Sekretarijat prema Tarifi Beogradskog arbitražnog centra za rešavanje berzanskih sporova koja čini Aneks ovog Pravilnika.

ODGOVOR NA TUŽBU

Član 12.

- (1) Rok za dostavljanje odgovora na tužbu je 15 dana od dana prijema tužbe.
- (2) Odgovor na tužbu dostavlja se BAC-u i drugoj stranci u elektronskom obliku.
- (3) Odgovor na tužbu sadrži:
 - a) ime i adresu tuženog za običnu i elektronsku poštu;
 - b) izjašnjenje tuženog o zahtevima tužioca, navode o relevantnim činjenicama i dokazne predloge;
 - c) eventualni protivtužbeni zahtev ili kompenzacioni prigovor, u kom slučaju treba da bude naznačena i njegova vrednost.
- (4) Ako je ugovoreno da spor reši tročlano veće, tuženi će u odgovoru na tužbu izabrati i imenovati arbitra sa liste kvalifikovanih arbitara BAC-a za rešavanje berzanskih sporova ili prepustiti BAC-u imenovanje.
- (5) Ako broj arbitara nije ugovoren, tuženi može:
 - a) prihvatiti predlog tužioca da spor reši tročlano veće i izabrati i imenovati arbitra sa liste kvalifikovanih arbitara BAC-a za rešavanje berzanskih sporova; ili
 - b) odbiti predlog tužioca da spor reši tročlano veće.
- (6) Kada odgovor na tužbu podnosi punomoćnik, dužan je da uz odgovor dostavi i punomoćje.
- (7) Odgovor na tužbu može sadržati i druge elemente, kao što je na primer, zahtev tuženog da se održi usmena rasprava i razloge zbog kojih smatra da je usmena rasprava potrebna.

- (8) Predsednik BAC-a (u daljem tekstu: Predsednik) može da odobri produženje roka iz stava (1) ovog člana ako za produženje roka postoje opravdani razlozi.
- (9) U zahtevu za produženje roka tuženi se mora izjasniti o broju arbitara i, ako prihvati predlog tužioca ili ako je ugovoreno da spor reši tročlano veće, mora imenovati arbitra u skladu sa stavovima (4) i (5).
- (10) U slučaju odsustva Predsednika, produženje roka iz stava (1) ovog člana može da odobri Potpredsednik BAC-a (u daljem tekstu: Potpredsednik).
- (11) Ako uredno pozvani tuženi ne odgovori na tužbu ili odbije da učestvuje u arbitražnom postupku arbitražni postupak se nastavlja, a izostanak odgovora na tužbu ne smatra se priznanjem navoda i zahteva tužbe.

NAKNADNI PODNESCI

Član 13.

- (1) Tužilac ima pravo da u roku od 15 dana odgovori na navode iz odgovora na tužbu i da podnese dodatne dokaze.
- (2) Ako je u odgovoru na tužbu sadržana protivtužba ili kompenzacioni prigovor, odgovor tužioca treba da sadrži njegovo izjašnjenje o zahtevima tuženog kao protivtužioca, odnosno, o kompenzacionom prigovoru, navode o relevantnim činjenicama i eventualne dodatne dokaze.
- (3) Tuženi ima pravo da u roku od 15 dana odgovori na navode iz naknadnog podneska tužioca i da podnese dodatne dokaze.
- (4) Tužilac ima pravo da u roku od 15 dana odgovori na navode iz naknadnog podneska tuženog koji se odnose na protivtužbu odnosno kompenzacioni prigovor i da podnese dodatne dokaze koji su u vezi sa protivtužbom i kompenzacionim prigovorom.
- (5) Dalji podnesci stranaka dozvoljeni su samo izuzetno, ako arbitražni sud na zahtev stranke oceni da su potrebni.

III NADLEŽNOST ARBITRAŽNOG SUDA

PRIGOVORI NENADLEŽNOSTI I PREKORAČENJA OVLAŠĆENJA

Član 14.

- (1) O prigovoru nenadležnosti ili prigovoru da je prekoračio granice ovlašćenja, arbitražni sud može da odluči posebnom odlukom ili u okviru konačne arbitražne odluke.
- (2) Prigovor nenadležnosti može se istaći najkasnije u prvom podnesku, a u odsustvu podneska na prvom ročištu posle isticanja tužbenog zahteva, protivtužbenog zahteva ili kompenzacionog prigovora protiv koga se ulaže prigovor nenadležnosti.
- (3) Prigovor da je arbitražni sud prekoračio granice svojih ovlašćenja mora se istaći bez odlaganja u prvom podnesku ili na prvom ročištu posle prekoračenja ili po isticanju zahteva koji vodi prekoračenju ovlašćenja.
- (4) Arbitražni sud može dozvoliti i naknadno podnošenje prigovora ako smatra da je to opravdano.

IV ARBITRAŽNI SUD

ARBITRAŽNO VEĆE I ARBITAR POJEDINAC

Član 15.

- (1) Stranke mogu da ugovore da će im spor rešavati tročlano arbitražno veće ili arbitar pojedinac. Sporazum se može postići i razmenom tužbe i odgovora na tužbu.
- (2) Ako stranke nisu ugovorile broj arbitara, niti su naknadno o tome postigle sporazum, spor rešava arbitar pojedinac.
- (3) Arbitri se imenuju sa liste arbitara kvalifikovanih za rešavanje berzanskih sporova koja se vodi pri BAC-u i moraju biti nepristrasni i nezavisni u odnosu na Berzu, stranke, njihove zastupnike i predmet spora.
- (4) Predsednik i Potpredsednik BAC-a mogu biti imenovani samo za predsednika arbitražnog veća, odnosno arbitra pojedinca.
- (5) Predsednik ne može imenovati sebe za predsednika arbitražnog veća, odnosno arbitra pojedinca.

IMENOVANJE ARBITRA POJEDINCA

Član 16.

- (1) Arbitra pojedinca imenuje Predsednik u roku od 7 dana od prijema odgovora na tužbu ako:
 - a) su stranke ugovorile ili su se naknadno sporazumele da će spor da reši arbitar pojedinac; ili
 - b) tuženi nije prihvatio predlog tužioca da spor reši tročlano arbitražno veće.
- (2) Ako je tuženom odobreno produženje roka za odgovor na tužbu, a nije ugovoreno da spor rešava tročlano veće niti je naknadno postignut takav sporazum, Predsednik imenuje arbitra pojedinca u roku od 7 dana od odobravanja produženja roka za odgovor na tužbu.
- (3) Ako arbitar pojedinac koga je imenovao Predsednik iz bilo kog razloga tokom postupka prestane da vrši dužnost, novog arbitra pojedinca imenuje Predsednik.
- (4) U slučaju odsustva ili sprečenosti Predsednika, arbitra pojedinca imenuje Potpredsednik.

IMENOVANJE ARBITRAŽNOG VEĆA

Član 17.

- (1) U sporovima koje rešava tročlano arbitražno veće, svaka stranka imenuje po jednog arbitra.
- (2) Tužilac imenuje jednog arbitra prilikom podnošenja tužbe. Ako to ne učini, arbitra imenuje Predsednik.
- (3) Tuženi imenuje jednog arbitra najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema tužbe.
- (4) Ako tuženi ne odgovori na tužbu, ili ne imenuje arbitra u odgovoru na tužbu ili u zahtevu za produženje roka za odgovor na tužbu, arbitra imenuje Predsednik.

- (5) Imenovani arbitri imenuju predsednika veća sporazumno u roku od 15 dana od dana kada je drugi od njih prihvatio imenovanje, a ako oni u tom roku ne obaveste BAC da su postigli sporazum, predsednika veća imenuje Predsednik.
- (6) Ako imenovani arbitar ne prihvati dužnost ili iz bilo kog razloga prestane da vrši dužnost tokom postupka, Sekretarijat poziva stranku koja ga je imenovala da imenuje novog arbitra u roku od 15 dana, a ako ona to ne učini, arbitra imenuje Predsednik.
- (7) Ako stranka dva puta uzastopno izvrši neuspešna imenovanja (imenovana lica ne prihvate imenovanja, ili naknadno iz bilo kog razloga prestanu tokom postupka da vrše dužnost arbitra), arbitra imenuje Predsednik.
- (8) Odredbe stavova 6 i 7 ovog člana shodno se primenjuju i na imenovanje predsednika veća sporazumom imenovanih arbitara na osnovu stava 5.
- (9) Ako arbitar koga je imenovao Predsednik iz bilo kog razloga tokom postupka prestane da vrši dužnost, novog arbitra ponovo imenuje Predsednik.
- (10) U slučaju odsustva ili sprečenosti Predsednika, arbitra u tročlanom veću koga treba da imenuje Predsednik imenuje Potpredsednik.

IMENOVANJE U SLUČAJU VIŠESTRANAČKE ARBITRAŽE

Član 18.

- (1) Ako spor rešava tročlano veće, a u sporu se na tužilačkoj ili na tuženoj strani pojavljuje više lica, ona sporazumno imenuju arbitra, osim ako stranke nisu ugovorile drugačiji način imenovanja članova veća.
- (2) Ako ne izvrše imenovanje u rokovima predviđenim ovim Pravilnikom, Predsednik imenuje sva tri člana arbitražnog veća, pri čemu može da opozove arbitra koji je već imenovan i da ponovo imenuje arbitra koji je već imenovan u veće, kao i da odredi jednog od njih kao predsedavajućeg.

PRIHVATANJE DUŽNOSTI I IZJAVA O NEPRISTRASNOSTI, NEZAVISNOSTI I RASPOLOŽIVOSTI

Član 19.

- (1) Imenovani arbitar pisanom izjavom obaveštava Sekretarijat da li prihvata dužnost, da li eventualno postoje činjenice i okolnosti koje mogu da izazovu sumnju u njegovu nepristrasnost ili nezavisnost i da li raspolaže sa dovoljno vremena da bi mogao da rešava spor u roku propisanom Pravilnikom.
- (2) Sekretarijat dostavlja izjavu arbitra strankama.
- (3) Arbitar je i posle imenovanja dužan da bez odlaganja obavesti stranke o novim činjenicama i okolnostima koje su nastale tokom postupka, a koje mogu da izazovu sumnju u njegovu nepristrasnost ili nezavisnost.
- (4) Odredbe stava (1) i (2) primenjuju se i na arbitre koje imenuje Predsednik, odnosno Potpredsednik.

KONSTITUISANJE ARBITRAŽNOG SUDA

Član 20.

- (1) Arbitražni sud je konstituisan kada imenovani arbitar pojedinac odnosno članovi arbitražnog veća prihvate dužnost i daju izjavu o nepristrasnosti, nezavisnosti i raspoloživosti.
- (2) Po konstituisanju arbitražnog suda, Sekretarijat dostavlja tužbu, odgovor na tužbu, naknadne podneske i druge spise predmeta arbitražnom sudu ukoliko je plaćen predujam troškova arbitraže.

POVLAČENJE I OPOZIV ARBITARA

Član 21.

- (1) Ako arbitar smatra da nije u mogućnosti da obavlja svoje dužnosti ili da nije u stanju da ih obavlja u primerenom roku, dužan je da se povuče sa funkcije.
- (2) Stranke mogu da se sporazumeju da opozovu arbitra ako smatraju da nije više u stanju da obavlja svoje dužnosti ili da nije više u stanju da ih obavlja u primerenom roku.
- (3) Svaka stranka tokom postupka može da zatraži da Predsedništvo BAC-a (u daljem tekstu: Predsedništvo) odluči o opozivu arbitra iz razloga navedenih u stavu 1 ovog člana.
- (4) Činjenica da je na osnovu ovog člana ili člana 22 arbitru prestala funkcija, ne znači da se time priznaje kao osnovan bilo koji od razloga za prestanak funkcije pomenutih u ovom članu ili u stavu 1 člana 22.

IZUZEĆE ARBITARA

Član 22.

- (1) Izuzeće arbitra može da se zahteva samo ako postoje činjenice i okolnosti koje mogu izazvati opravdanu sumnju u njegovu nepristrasnost ili nezavisnost. Stranka može da zahteva izuzeće arbitra koga je imenovala sama ili zajedno sa protivnom strankom samo iz razloga koji je nastao posle imenovanja ili za koji je saznala posle imenovanja.
- (2) Zahtev za izuzeće podnosi se najkasnije u roku od 15 dana od dana kada je stranka obaveštena o imenovanju ili od dana kada je saznala za razloge za izuzeće, a može da se podnese do donošenja konačne arbitražne odluke.
- (3) O zahtevu za izuzeće obaveštavaju se druga stranka, arbitar čije se izuzeće traži i drugi članovi arbitražnog veća i pruža im se prilika da se izjasne o zahtevu. Odluku o izuzeću donosi Predsedništvo. Odluka Predsedništva ne mora biti obrazložena.

V ARBITRAŽNI POSTUPAK

SPAJANJE POSTUPAKA

Član 23.

Ako su pred BAC-om stranke jedna protiv druge podnele samostalne tužbe iz istog ili različitih pravnih odnosa za čije raspravljanje je predviđena primena Pravilnika, Sekretarijat će nastojati,

ako je to svrsishodno s obzirom na sadržinu tužbi, da se postupak po ovim tužbama spoji i da o njima odluči jedno arbitražno veće.

USMENA RASPRAVA

Član 24.

- (1) Postupak se sprovodi bez usmene rasprave, osim ako obe stranke ne zahtevaju raspravu ili ako arbitražni sud ne oceni da je usmena rasprava neophodna.
- (2) Arbitri su dužni da prisustvuju usmenoj raspravi ako je zakazana, a stranke mogu prisustvovati raspravi i putem zastupnika.
- (3) Usmena rasprava je nejavna, osim ako se stranke nisu drugačije sporazumele.

MESTO I VREME ODRŽAVANJA USMENE RASPRAVE

Član 25.

- (1) Usmena rasprava se po pravilu održava u mestu arbitraže.
- (2) Arbitražni sud može da odluči da se rasprava održi i van mesta arbitraže.
- (3) Datum i vreme održavanja usmene rasprave određuje arbitražni sud, uz davanje mogućnosti strankama da se o tome prethodno izjasne.

IZOSTANAK S USMENE RASPRAVE

Član 26.

Kada arbitražni sud utvrdi da je stranka koja nije došla na usmenu raspravu uredno pozvana i da za njeno odsustvo ne postoje opravdani razlozi, odnosno da o takvim razlozima nije obavestila arbitražni sud, može održati usmenu raspravu u prisustvu druge stranke.

TROŠKOVI USMENE RASPRAVE

Član 27.

- (1) Arbitražni sud može zatražiti od jedne ili od obe stranke da unapred polože kod BAC-a iznos ili iznose koji su potrebni za pokrivanje troškova rasprave (honorara, troškova zapisnika, prevođenja, izvođenja dokaza itd.).
- (2) Usmena rasprava se neće održati ako ne bude unapred položen iznos koji je potreban za pokrivanje troškova rasprave.

IZVOĐENJE DOKAZA

Član 28.

- (1) Arbitražni sud odlučuje o izvođenju dokaza po predlozima stranaka ili po svojoj inicijativi i može naložiti izvođenje dokaza u toku celog postupka.
- (2) Dokaznu snagu izvedenih dokaza arbitražni sud ceni po slobodnom uverenju.

- (3) Stranke su dužne da sarađuju u izvođenju dokaza i izvršavaju sve naloge arbitražnog suda donete s tim u vezi.
- (4) Ako stranka koja je predložila izvođenje dokaza ne položi predujam iznosa koji je potreban za njegovo izvođenje u za to određenom roku, ne pristupa se izvođenju tog dokaza.

SVEDOCI I VEŠTACI

Član 29.

- (1) Dokazivanje se može, pored pregleda isprava, izvesti i saslušanjem svedoka i veštačenjem.
- (2) Ako arbitražni sud nešto drugo ne odluči, stranke mogu da dostave pisane izjave svedoka.
- (3) Ako jedna stranka podnese pismenu izjavu svedoka, druga stranka, izuzetno od odredbe člana 24, stav 1, ima pravo da traži da se svedok sasluša na usmenoj raspravi.
- (4) Stranke mogu u postupku da dostave veštačenja veštaka koje su same angažovale.
- (5) Arbitražni sud može naložiti veštacima koje su stranke angažovale da podnesu zajednički nalaz u kome će izdvojiti pitanja oko kojih se ne slažu i može odrediti zajedničko saslušanje veštaka.
- (6) Ako jedna stranka dostavi veštačenje veštaka, druga stranka, izuzetno od odredbe člana 24, stav 1, ima pravo da traži da se veštak sasluša na usmenoj raspravi.
- (7) Po predlogu stranaka ili ako to nađe za shodno, veštaka može da odredi i arbitražni sud koje mu u tom slučaju određuje i zadatak.
- (8) Stranka ima pravo da traži saslušanje veštaka koga odredi arbitražni sud na usmenoj raspravi.
- (9) O potrebi saslušanja pojedinih svedoka i veštaka odlučuje arbitražni sud.
- (10) Na izuzeće veštaka koga odredi arbitražni sud shodno se primenjuju odredbe ovog Pravilnika o izuzeću arbitara.

UPRAVLJANJE POSTUPKOM

Član 30.

- (1) Arbitražni sud, u skladu s ovim Pravilnikom, upravlja postupkom na način koji smatra prikladnim, vodeći računa o jednakom tretmanu stranaka i o tome da tokom odgovarajućih faza postupka svaka stranka ima razumnu mogućnost da iznese svoje stavove i da podnese odgovarajuće dokaze.
- (2) Arbitražni sud, u granicama svojih diskrecionih ovlašćenja, postupkom upravlja na pravičan i efikasan način, bez nepotrebnog odugovlačenja i troškova.
- (3) Stranka može da se obrati BAC-u u slučaju da smatra da arbitražni sud ne vodi postupak na pravičan i efikasan način.
- (4) Odluke o upravljanju postupkom donosi arbitražni sud u formi zaključka.
- (5) Arbitražno veće može ovlastiti predsednika veća da sam donosi zaključke.

PRIVREMENE MERE I MERE OBEZBEĐENJA

Član 31.

- (1) Ako se stranke nisu drugačije sporazumele, arbitražni sud može, na predlog stranke, odrediti privremenu meru ili meru obezbeđenja koju smatra potrebnom.
- (2) Privremena mera se po pravilu određuje tek pošto se protivnoj stranci omogući da se izjasni o predlogu.
- (3) Od odredbe iz stava 2 može se odstupiti samo ako bi obaveštavanje protivne stranke o predlogu za određivanje privremene mere obesmisllilo ili značajno umanjilo njen efekat.
- (4) Ako je privremena mera određena bez davanja prilike protivnoj stranci da se o predlogu izjasni, arbitražni sud, odmah posle određivanja mere, bez odlaganja omogućava stranci na koju se odnosi privremena mera da se o usvojenoj meri izjasni.
- (5) Arbitražni sud može u svako doba privremeno staviti van snage, ukinuti ili izmeniti privremenu meru koju je odredio, ukoliko okolnosti slučaja više ne opravdavaju njeno postojanje.
- (6) Arbitražni sud može određivanje privremene mere usloviti time da predlagač položi odgovarajuće obezbeđenje za štetu koja bi mogla nastati drugoj strani od te privremene mere.

TRAJANJE POSTUPKA

Član 32.

- (1) Arbitražni sud donosi konačnu arbitražnu odluku o sporu u roku od četiri meseca od dana konstituisanja.
- (2) Izuzetno od odredbe iz stava 1 ovog člana, arbitražni sud može produžiti rok iz stava 1 ovog člana, na zahtev stranaka, ili na sopstvenu inicijativu, a uvek uz prethodnu saglasnost Predsedništva.
- (3) Rok po sopstvenoj inicijativi može produžiti i Predsedništvo ako smatra da za to postoje opravdani razlozi.

OKONČANJE ARBITRAŽNOG POSTUPKA

Član 33.

- (1) Arbitražni postupak okončava se donošenjem konačne arbitražne odluke ili zaključkom o okončanju postupka u skladu sa odredbama iz stava 2 ovog člana.
- (2) Arbitražni sud donosi zaključak o okončanju arbitražnog postupka:
 - a) kada tužilac ne podnese tužbu na način koji je u skladu sa ovim Pravilnikom a ne ispravi je naknadno po zahtevu Sekretarijata;
 - b) kada tužilac povuče tužbu, osim ako se tuženi tome usprotivi, a arbitražno veće oceni da tuženi ima opravdan interes da se donese konačna arbitražna odluka u sporu;
 - c) kada stranke propuste da predjme troškove arbitraže u predviđenom roku;
 - d) kada se stranke sporazumeju o okončanju postupka pre donošenja konačne arbitražne odluke;
 - e) kada utvrdi da je nastavak arbitražnog postupka iz bilo kog drugog razloga postao nepotreban ili nemoguć.

- (3) Ako je u sporu istaknuto više zahteva, a troškovi arbitraže u za to određenom roku ne budu predujmljeni samo za neke od njih, postupak će se okončati samo u odnosu na te zahteve, a nastaviti u odnosu na zahteve za koje su troškovi predujmljeni.
- (4) Izuzetno od odredaba stava 1 ovog člana, ako neki od uslova iz stava 2 ovog člana, osim uslova u tački b), bude ispunjen pre konstituisanja arbitražnog suda, Sekretarijat konstatuje da je postupak okončan.

VI ARBITRAŽNA ODLUKA

PRIMENA PRAVA

Član 34.

- (1) Arbitražni sud dužan je da primeni pravo ili pravna pravila koja su stranke odredile kao merodavna za svoj pravni odnos.
- (2) Ako stranke nisu odredile merodavno pravo ili pravna pravila, arbitražni sud primenjuje pravo ili pravna pravila čiju primenu smatra prikladnom.
- (3) U svim slučajevima arbitražni sud donosi odluku uzimajući u obzir odredbe ugovora i relevantne poslovne običaje.

DONOŠENJE ODLUKE

Član 35.

- (1) Arbitražni sud može u toku arbitražnog postupka da donese jednu ili više arbitražnih odluka. Konačnom arbitražnom odlukom se okončava arbitražni postupak.
- (2) Odluka treba da bude činjenično i pravno obrazložena.
- (3) Pri formulisanju odluke vodi se računa o eventualnoj potrebi da ona bude predmet priznanja i izvršenja van Srbije.
- (4) Kada odluku donosi tročlano arbitražno veće, odluka se donosi jednoglasno ili većinom glasova.
- (5) Kada Predsedništvo razmotri nacrt odluke, arbitražni sud potpisuje odluku i dostavlja je Sekretarijatu.
- (6) Odluka je doneta i kada jedan od članova tročlanog arbitražnog veća uskrati svoj potpis, ako je odluku potpisala većina članova arbitražnog veća i ako je predsednik veća ili Sekretarijat na odluci utvrdio uskraćivanje potpisa.
- (7) Arbitar može u razumnom roku, a naročito pre razmatranja odluke na Predsedništvu, da Sekretarijatu dostavi svoje pisano izdvojeno mišljenje.
- (8) Potpisanu odluku, uključujući i eventualno izdvojeno mišljenje, strankama dostavlja Sekretarijat.

ODLUKA NA OSNOVU PORAVNANJA

Član 36.

Arbitražna odluka na osnovu poravnanja može da se donese ako to stranke zatraže i ako se arbitražno veće s tim saglasi.

SADRŽINA ODLUKE

Član 37.

- (1) Arbitražna odluka ima uvod, izreku i obrazloženje.
- (2) Uvod odluke sadrži pun naziv BAC-a, broj predmeta, ime i prezime predsednika i članova arbitražnog veća, odnosno arbitra pojedinca, poslovno ime odnosno ime i prezime stranaka, sedište odnosno prebivalište stranaka i njihovih punomoćnika, kratko označenje predmeta spora i datum i mesto donošenja odluke.
- (3) Izreka odluke sadrži odluku veća o usvajanju ili odbijanju svakog pojedinog zahteva koji se odnosi na predmet spora.
- (4) Odluka ne mora da sadrži obrazloženje ako su se stranke tako sporazumele ili ako je odluka doneta na osnovu poravnjanja.
- (5) Konačna arbitražna odluka mora da sadrži i odluku o troškovima koji obuhvataju troškove arbitraže, troškove rasprave, troškove zastupanja i ostale troškove.
- (6) Ako se stranke nisu drukčije sporazumele i ako okolnosti slučaja ne ukazuju da bi trebalo primeniti drugo pravilo, troškovi se raspodeljuju između stranaka srazmerno uspehu u sporu.

RAZMATRANJE ODLUKE

Član 38.

- (1) Pre potpisivanja, arbitražni sud dostavlja nacrt arbitražne odluke Predsedništvu na razmatranje.
- (2) Predsedništvo može ukazati arbitražnom sudu na formalne nedostatke arbitražne odluke, na razloge zbog kojih bi arbitražna odluka eventualno mogla da bude poništena, odnosno ne bi mogla da bude priznata ili izvršena i na arbitražnu praksu po pojedinim pravnim pitanjima.
- (3) Predsedništvo može razmatranje nacrta odluke poveriti članu Predsedništva ili Sekretarijatu.

ANEKS – TARIFA BEOGRADSKOG ARBITRAŽNOG CENTRA ZA REŠAVANJE BERZANSKIH SPOROVA

OBAVEZA PREDUJMLJIVANJA TROŠKOVA

Član 1.

- (1) Svaka stranka dužna je da predujmi troškove arbitraže (registracionu taksu, administrativne troškove i naknadu za arbitre) vezane za zahtev (tužbu, protivtužbu, kompenzacioni prigovor) koji je ta stranka istakla.
- (2) Vrednost zahteva i iznos naknada utvrđuje Sekretarijat, polazeći od iznosa označenog u tužbi, protivtužbi ili kompenzacionom prigovoru.
- (3) Troškovi rasprave nisu obuhvaćeni administrativnim troškovima.

REGISTRACIONA TAKSA

Član 2.

- (1) Registraciona taksa iznosi 200 EUR.

(2) Registraciona taksa uplaćuje se prilikom podnošenja tužbe, protivtužbe ili ulaganja kompenzacionog prigovora i ne vraća se u slučaju povlačenja tužbe.

ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

Član 3.

Iznos administrativnih troškova određuje se prema sledećoj skali:

Vrednost zahteva u EUR	Administrativni troškovi u EUR
do 50.000	300 EUR
od 50.001 do 200.000	300 EUR + 1% na iznos preko 50.000 EUR
od 200.001 do 500.000	1800 EUR + 0,5% na iznos preko 200.000 EUR
od 500.001 do 1.000.000	3.300 EUR + 0,3% na iznos preko 50.000 EUR
Preko 1.000.000	4.800 EUR + 0.1% na iznos preko 1.000.000 EUR

NAKNADA ZA ARBITRA POJEDINCA

Član 4.

Iznos naknade za arbitra pojedinca određuje se prema sledećoj skali:

Vrednost zahteva u EUR	Iznos naknade u EUR
do 50.000	1.200 EUR
od 50.001 do 200.000	1.200 EUR + 1% na iznos preko 50.000 EUR
od 200.001 do 500.000	2.700 EUR + 0.5% na iznos preko 200.000 EUR
od 500.001 do 1.000.000	4.200 EUR + 0.4% na iznos preko 500.000 EUR
Preko 1.000.000	6.200 EUR + 0.2% na iznos preko 1.000.000 EUR

NAKNADA ZA TROČLANO ARBITRAŽNO VEĆE

Član 5.

Iznos ukupne naknade za tročlano arbitražno veće određuje se u visini dvostrukog iznosa utvrđenog primenom skale iz člana 4 za istu vrednost spora.

VIŠESTRANAČKE ARBITRAŽE

Član 6.

U sporovima sa množinom procesnih subjekata, iznosi obračunati u skladu sa članovima 2, 3, 4 i 5 ove Tarife uvećavaju se za 10 odsto za svakog dodatnog učesnika u sporu, do maksimuma od 30 odsto.

SLOŽENI PREDMETI

Član 7.

Kada proceni da to opravdavaju okolnosti slučaja, a naročito složenost predmeta ili njegov međunarodni karakter, Sekretarijat može naloži tužiocu da predujmi dodatni iznos naknade za administrativne troškove i naknadu arbitrima. Dodatni iznos ne može premašiti 30 odsto iznosa utvrđenog u skladu sa članovima 3–6 ove Tarife.

UPLATA U STRANOJ VALUTI

Član 8.

Iznosi navedeni u Tarifi mogu se izmiriti uplatom u stranoj valuti, u skladu s propisima o deviznom poslovanju, ili u dinarskoj protivvrednosti prema srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan kada BAC obračunava iznos.